

**סכנת
האקדמיה ה"חרדית"**

(1) כנס חיזוק

ק"ק גבעת זאב החדשה
הגאון ר' אריה זילברשטיין שליט"א
הגאון ר' צבי ברוורמן שליט"א
הגאון ר' מאיר קסלר שליט"א
סיון תשפ"ד

(2) שיחת מרן הגאון הגדול
ר' משה הלל הירש שליט"א
אב תשפ"ג

(3) מכתב גדולי ישראל
טבת תשפ"ד

הקדמה

התאספנו בסייעתא דשמיא לכנס חיזוק לקראת קבלת התורה בטהרה מחדש בחג השבועות בשנה זו שנת תשפ"ד. אחת מנקודות הנסיון של דורנו, מלבד נושא הטכנולוגיה, הוא נושא האקדמיה. חובתנו לדאוג לשמר את מעלת עם ישראל בלימוד התורה בטהרה, ושישאר פך השמן זית זך בזכותו ובטהרתו. וכפי שיתבאר בעז"ה, אין זה רק מעלה גרידא, אלא חובה קדושה ויסודית.

מערכה זו נפתחה מחדש בחודש אב תשפ"ג בישיבת סלבודקה בראשות גדולי ומאורי הדור שליט"א, ובהשתתפות המרא דאתרא שליט"א. בטבת תשפ"ג התפרסם מכתב גדולי ישראל, בו הובהרה חומרת הענין של לימודי האקדמיה בין לגברים בין לנשים, בין לנערות הסמינרים ובין לנשים נשואות, כפי שכתבו וחתמו ראשי ישיבת סלבודקא מרן הגאון הגדול ר' דב לנדו שליט"א ומרן הגאון הגדול ר' משה הלל הירש שליט"א.

חובת המחאה ידועה מדברי הגמ' בשבת (נד:), ומבואר בגמ' שם שמי שיכול למחות ואינו מוחה נתפס חלילה באותו עוון, אם זה באנשי ביתו נתפס חלילה בעוון אנשי ביתו, ואם זה באנשי עירו כלפי אנשי עירו. אם זה באיסורים דרבנן המבוארים שם כמו "פרתו של ר' אלעזר בן עזריה יוצאה ברצועה שבין קרניה", שאמנם לא שלו היתה אלא של שכנתו, אבל מתוך שלא מיחה בה נקראת על שמו, קל וחומר באיסורים חמורים שכל יסודות היהדות תלויים בהם, חובת המחאה רבה בהם. אולי בכנס זה אנחנו מקיימים במקצת את החובת ציבור שיש בענין זה, אבל עדיין על כל אחד ואחד מוטלת החובה לדאוג לאנשי ביתו.

כל גדולי הדורות עמדו בתוקף על כל שינוי הכי קטן שלא יהיה במהות של עם ישראל, ובלימוד התורה בקדושה שלא יהיה חלילה שינוי בעם ישראל.

ידוע כמה החפץ חיים וכל גדולי הדור בשעתו נלחמו שלא יכניסו לימודי חול חלילה, ועוד שינויים ביסודי הדת. הח"ח בשעתו, אסף בזקנותו את כל גדולי הדור, הוא קרא לכל גדולי הרבנים לאסיפה, באמצע חורף שנת תר"ץ, אף שהחפץ חיים עצמו היה חלש וחולה, ואמר החפץ חיים אי אפשר לחכות אפי' רגע אחד, אי אפשר לחכות עד סוף החורף צריך לעשות באופן מידי. לבסוף הוחלט שהוא ישא לורשא ויפגש עם הנשיא של פולין. סופו של המעשה ידוע, שאכן בסופו של דבר החפץ חיים נפגש איתו, ואף שהחפץ חיים דיבר איתו באידיש ולא בפולנית, והנשיא לא הבין כלל את דבריו, כששאלו את הנשיא האם הוא רוצה שיתרגמו את דבריו של החפץ חיים, הוא אמר שהוא הבין את הכל, את שפת הלב של החפץ חיים, וברוך ה' התבטלה הגזירה של לימודי חול לרבנים ולציבור¹.

אבל עד עצם היום הזה המלחמה נטושה בענין זה האם להכניס לימודי חול לתתי"ם ולבחורי הישיבות ולבנות הסמינרים, היו דורות שנסינות אלו באו

¹ פרטי המעשה מופיעים בספר "החפץ חיים חיים ופעליו" (מתלמידו הגר"מ ישר, ח"ב עמ' תקס"ז). ומובא שם שהחפץ חיים התבטא אז בזה הלשון: "עתה אחים נוכחתי, כי אין צורך בשום השכלה אפי' כי הוא זה [בהצביעו על ראשי אצבעותיו]. עיניכם הרואות, ששוחחתי ב"ה עם כמה שרים מבלי לדבר אף מילה אחת בפולנית...".

מהגויים, וכיום ישנם יהודים שמנסים להכניס לימודי חול בכל מיני צורות ושכנועים. אבל היום זה חמור פי כמה וכמה בלימודי האקדמיה שיש בהם איסורים חמורים ביותר. ומנסים כל הזמן להכניס זאת בציבור החרדי בכל מיני צורות, ומנסים לשכנע עם שיטות שונות של שכנועים, עם הבטחות של כספים, עם כל מיני עורמות שזה כלל לא יכול להזיק, זה בסך הכל מהצד וכו' וכו'.

אבל גדולי ומאורי הדור שליט"א נלחמים בענין זה בתוקף, בידעם עד כמה הסכנה גדולה. בראשות ראשי ישיבת סלבודקה מרן הגאון הגדול ר' דב לנדו שליט"א ומרן הגאון הגדול ר' משה הלל הירש שליט"א ושאר גדולי הדור שליט"א, עם צוות הרבנים די בכל אתר ואתר, שיוצאים ונלחמים במערכה גדולה, בהמשך למלחמה שהיתה בדורות הקודמים נגד האקדמיה, והקב"ה יעזור שנצליח במערכה זו. מרא דאתרא יפתח את הכנס, בבקשה.

מרא דאתרא ק"ק 'אגן האילות' גבעת זאב הגאון הגדול ר' אריה זילברשטיין שליט"א

ישנה שאלה שכולם שואלים, למה בעצם אין הרבה מהלימודים האלו שלומדים באקדמיה, במסלולים של בנות ישראל הכשרות. התשובה מאד פשוטה: הרבה מהלימודים שלומדים שם אי אפשר ללמוד אותם במוסדות של יהודים, אי אפשר הלימודים האלו בנויים מסוג לימודים כאלו שאי אפשר להכניס אותם ואי אפשר ללמוד אותם במוסדות של יהודים החרדים לדבר ה'. במקומות כאלו מרשים לעצמם לערב גם לימודים שהם נגד כל עיקרי הדת. **אי אפשר להכשיר את הלימודים האלו, כי סוג הלימודים האלו, הבסיס שלהם, היסוד שלהם, בנוי על כפירה.** בנוי על דברים שאי אפשר להכשיר אותם.

בנוסף צריך לדעת, כולם מקפידים מאד, **ההורים עושים מאמצים רבים להכניס את הילדים שלהם למוסדות הטובים ביותר,** שחלילה לא ישמעו ולא יהיו בחברה עם כאלו שלא לפי הרמה הרוחנית שלהם, עושים כל מיני וועדות, ועדות איכלוס, ועדה בתוך הת"ת לקבל רק את המובחרים ביותר, ולא רק בתתי"ם אלא גם בבתי ספר לבנות. אבל **ברור שבמקומות האלו של לימודי האקדמיה אין שום פיקוח!** כל דכפין ייתי ויכול, כל מי שרוצה בא ולומד, וזה כשלעצמו דבר שצריך להתרחק ממנו.

דבר שלישי שצריך לדעת, הרי בסופו של דבר כולנו מאמינים בני מאמינים שכל הפרנסה כולה תלויה בו יתברך, ומה שאנחנו עושים, זה רק בגדר השתדלות. פעם אמר לי יהודי אחד, יש נושא בהלכה האם גזל מהמוסדות של המדינה נחשב לגזל או לא, ומרן הרב אלישיב זצ"ל היה מאוד נחרץ נגד זה, ולא הסכים להתיר גזל מהמדינה. אמר אותו יהודי שכיום הוא אחד מחשובי ראשי הישיבות שליט"א, שהרי פשוט הוא שכל מה שאדם מצווה להשקיע בפרנסה הוא רק מחובת ההשתדלות, וכשהרב אלישיב אוחז שלא ראוי לנהוג כך, א"כ פשוט שזה לא חובת ההשתדלות, הקב"ה לא רוצה השתדלות שמכניסה את האדם בצל של איזה איסור. ואם כן **ברור שגם בנושא שלנו, לימוד באקדמיה זה לא בגדר**

ההשתדלות, זה לא מחובת ההשתדלות, מכיון שיש איסור ללמוד באקדמיה, ורק ההשתדלות הראויה היא שמביאה את הפרנסה בשלימות ובכשרות.

להבהרת הדברים נכבד את הגאון הגדול ר' צבי ברוורמן שליט"א ואת הגאון הגדול ר' מאיר קסלר שליט"א, שבקיאים היטב בנושאים האלו, שבאים לפניהם תדיר, שילמדונו מהמציאות הקיימת בענין זה.

הגאון הגדול ר' צבי ברוורמן שליט"א ראב"ד ביתר, וראב"ד 'נתיבות חיים' בירושלים

ברשות מורנו הרב שליט"א, וברשות הגאון ר' מאיר קסלר שליט"א. החפץ חיים היה רגיל לומר שישנם ארבעה סוגים של יהודים. יש יהודים רותחים שהם בוערים לקב"ה, יש יהודים חמים, יש יהודים פושרים שהם משתדלים לקיים את המצוות, ויש יהודים קרים. אבל כלל ישראל עומד דווקא על היהודים הרותחים, זה המהות של כלל ישראל. נכון, כל ארבעת סוגי היהודים נכללים בכלל ישראל, גם יהודי שמקיים תורה ומצוות בצורה קלה ויוצא ידי חובת המצוות, גם הוא יהודי, גם הוא מקיים מצוות, גם הוא מקבל שכר, אבל לא זה אותו יהודי שהקב"ה רוצה. **הקב"ה רוצה יהודי שרותח לדברים שבקדושה, שבוער לדברים שבקדושה, זה המציאות שלו, וזה מקיף את כל המציאות שלו, זה יהודי שהקב"ה רוצה.**

לצערנו יש בציבור הדתי - לאומי הרבה אנשים כאלו שח"ו לוקחים סיכונים על עצמם בחינוך הילדים, ישנם כאלו שכל החינוך שלהם הוא חינוך עם סיכונים. ואכן אחוז מסויים לא עלינו יורד מהדרך. הם עונים ואומרים שבכל דבר יש פחת, בכל דבר יש סיכונים, אמנם חלק יורדים מהדרך אבל זה לא מפריך את הדרך, כך הם אומרים. והם קוראים לזה גם שמות יפים ומושגים יפים, הם אומרים שצריך 'הכלה', צריך להבין שזהו זה, צריך לקבל את זה וכו', לא הכל בידינו, יש בחירה... יהודים כאלו נקראים 'יהודים קרים'...

היו ששאלו את הרב מבריסק למה הוא חושש כל כך בכל דבר באידישקייט? בכל מיני איסורים? טענו ואמרו לו, שלא צריך להיות כל כך עצבני ולחופץ! ענה הרב מבריסק ואמר: הרי אדם ישן כל לילה על מיטה, האם הוא נפל פעם מהמיטה? לא, הוא לא נפל מהמיטה, אין חשש שיפול, זה לא מצוי שיפול. אבל אם יציעו לו לישון על גורד שחקים, שאם הוא נופל משם הוא מתרסק לגמרי, האם יש מישהו שמוכן לישון שם? מה הוא יענה ויאמר: אני מפחד, מה יקרה אם אני אפול? אני אהרג חלילה. טוענים שוב ואומרים לו מה אתה חושש כל כך? האם פעם נפלת מהמיטה? מה אתה חושש? הסיבה שהוא מפחד לישון שם, כי הוא יודע שיש חשש שאם חלילה הוא יפול, הוא גמר את החיים שלו! אמר הרב מבריסק: אצלי, כל חשש איסור וכל חשש עבירה זה כמו לישון על הגורד שחקים, שאם נופלים מתרסקים! אני מפחד מכל חשש איסור וכל חשש עבירה, כמו שאני מפחד לישון על גורד שחקים... יש אנשים שלא חיים כך, כל העבירות כל האיסורים אצלם זה כמו לישון על המיטה, שגם אם יפול שישים סנטימטר לא יקרה שום דבר, לא נורא, אפשר להכיל את זה, זה יהודים קרים!

היסוד של יהודי שרותח לקב"ה הוא, שאצלו החששות באיסור, וקל וחומר בדברים הללו שאנחנו דנים בהם כעת בנושא של האקדמיה, שהם מהיסודות והמהות של כלל ישראל, זה לא נידון כמו נידון ליפול מהמיטה, לא זה הנידון, הנידון הוא ליפול מגורד שחקים ולהתרסק!

עוד דוגמא: אדם יבוא לשמחה, יש שם מאתיים כוסות שתיה, ואומרים לו שבאחת הכוסות הכניסו רעל, האם יש בן אדם שישתה מאחת הכוסות? ישאלו אותו, מה אתה כל כך חושש, האם מסתבר שבדיוק הכוס שאתה תיקח בה יש את הרעל? הוא יענה ויאמר: מה אתה נורמלי? מדובר פה על חיים! ההבדל בין מי שלוקח סיכונים באידישקייט למי שלא לוקח, זה השאלה: האם אצלו חשש איסור זה כמו נפילה מהמיטה לרצפה או נפילה מגורד שחקים, זו השאלה. אצלינו אדם שלוקח סיכון על האידישקייט, הוא לוקח סיכון של ליפול מגורד שחקים, ממילא אין מקום לקחת סיכונים.

הראו לי סקר שעשו בקרב ציבור הדתי לאומי, האם הסיבה שאם אנשים ילכו בצבא הם יתקלקלו, האם זה סיבה לא להתגייס? שבעים אחוז אמרו שזה לא סיבה, אז אמנם חלק מתקלקלים, בשביל זה לא להתגייס? כזו מצווה גדולה ללכת לצבא, האם לאבד את המצוה הזו בגלל חשש שיתקלקלו? הפשט הוא פשוט, מי שמתייחס כך, אצלו אם מישהו מתקלקל, זה לא אסון, ולכן הוא יכול לעשות חישובים כאלו...

צריך לדעת שיש בעם ישראל כל מיני פירצות וכל מיני גזירות, אבל יש גזירות מקומיות ויש גזירות כלליות. למשל לפני כארבעים שנה היתה גזירה בעם ישראל על ניתוחי מתיים, יש כאלו שעדיין זוכרים את המצב ההוא. כל מי שנכנס לבית חולים היה פחד שינתחו אותו בסוף, היתה תקופה מאד קשה, היו צריכים לשמור על כל חולה שלא ינתחו אותו, זה גזירה מאד חמורה של ניוול המת, אבל זו גזירה מקומית. כלל ישראל לא יהרס ולא יגמר מזה. אבל יש גזירות, יש פירצות שהם במהות של כלל ישראל, גיוס בנות, גיוס בני הישיבות, האינטרנט ועוד. מה הסכנה הגדולה באינטרנט? מה הפירצה הגדולה בזה? אומרים שיש שם דברי תועבה! נכון, זה עצמו מספיק סיבה לאיסור, אבל לא זה עיקר הבעיה. לצערי, אני מתעסק הרבה בתחום הזה בעיר ביתר, ואני רואה שהבעיה של האינטרנט היא, שמי שמחובר לאינטרנט וחי סביב האינטרנט, הוא לא חי פה, הוא לא חי פה בעיר שהוא גר, הוא לא גר בגבעת זאב, הוא לא גר בעזרת תורה, הוא גר בדיזנגוף, הראש שלו בדיזנגוף!! אמנם הגוף שלו גר פה ומתפלל פה, אבל כל המהות שלו, כל ההשקפה שלו כל התרבות שלו, כל הרצון שלו, כל ההתעניינות שלו זה בדיזנגוף. במקרה הוא ישן פה, אבל הראש שלו לא פה, הראש שלו שם. אנחנו לא מדברים כרגע על האיסור שהוא עובר בכך, אלא על המציאות הזו שהוא גר בדיזנגוף, על כל הכרוך בכך. כולל קרירות, כולל כל ההתעניינות. כל מה שאנשים בדרך כלל מתעניינים בהם, לא מעניין אותו... גם הפוליטיקה החרדית לא מעניינת אותו, הוא חי במקום אחר, זו הבעיה. גם מי שיגיד שלא נכשל בהסתכלות אסורה או דברים אחרים, אבל בכל אופן הוא לא חי פה הוא חי במקום אחר. היהודי הזה כבר לא יהודי משלנו, הוא יהודי חלול וריק מבפנים, יכול לבוא לבית כנסת עם השטריימ'ל והקאפיט'ע, אבל הוא לא פה.

זזה גם יסוד הבעיה באקדמיה, לא הבעיה רק הענין הזה של התועבה, הדברים האסורים, הבעיה היא שהמהות של האדם משתנה, **אדם שלמד באקדמיה הוא לא נמצא פה, הוא גר בדיזנגוף.** נתאר לעצמנו, בא יהודי 'חרדי', שוכר דירה עם אנשים בדיזנגוף וגר שם, הוא עדיין הולך עם הכובע או עם השטריימל, עדיין הוא לובש את הקאפיט'ע בשבת, אבל הוא לא משלנו, הוא לא פה, הוא פשוט לא נמצא פה, הוא חלול וריק.

יש דברים שנוגעים במהות של הבן אדם, הענין הזה של האקדמיה של הלימודים במכללות וכל הצורות האלו מהמרצים שיש בהם, אולי אם תתחיל לבדוק אותו על כל מעשה, מה עשו, מה אמרו ומה הם לא אמרו, זה נושא אחד. **אבל אפשר לומר דבר אחד ברור, שכל אלה שעברו במכללות ובאקדמיה, חצי מהאמונה שלהם ירדה.** וזה טוב אם זה רק חצי מהאמונה ירדה ולא יותר... נכון, הם מסתובבים בינינו ועדיין מתנהגים הכל כמו בתוך הציבור משלנו. אבל הם כבר לא היהודים הרוותחים של החפץ חיים. אם הם יהיו פושרים זה יהיה טוב, וגם אם יהיו קרים זה יהיה טוב... כל המהות של הבן אדם משתנה לגמרי, הוא כבר לא במהות שלנו, לא המהות של יהודי חרדי.

צריך לדעת, שהיסוד של יהודי, **היסוד המרכזי, הנקודה העיקרית של יהודי, זה האמונה.** יש עוד הרבה דברים אחרים בנוסף, אבל זה היסוד המרכזי. אמרו על החפץ חיים זצ"ל שהגדלות הכי גדולה שבה הוא היה גדול הדור, זה היה בכוח האמונה שלו, בדרגת האמונה הוא היה הגדול בדורו. האדם נמדד לפי דרגת האמונה שלו, התמימות, כמה שהקב"ה נמצא איתו. זה הדרגה של יהודי. **המציאות מוכיחה, שכל אלו שעברו באקדמיה, הם כבר לא אותו בן אדם, זה לא האמונה שהיתה קודם,** זה לא האמונה התמימה של בית יעקב, לא האמונה התמימה של ילדי ה'חידרים', לא האמונה הברורה של הישיבות ולא של שום דבר.

בנוסף, כל המושג של האקדמיה זה ענין של ספקנות, הכל ניתן לביקורת, אין דבר מוחלט, זה היסוד של האקדמיה, לא משנה באיזה מקצועות, גם במקצועות היותר טכניים, זה הבסיס של כל זה... ולכן המציאות מוכיחה שהיהודים האלו שעברו את התהליך הזה של האקדמיה בצורה כזו או בצורה אחרת, אפשר להגיד בבירור שהיראת שמים שלהם ירדה פלאים. החזון איש והרב מבריסק אחזו על יהודים מסויימים שהיו בזמנם, שלא היו חזקים באמונה שהם כבר בגדר אפיקורס, היין שלהם יין נסך, למה?! בגלל שהם פגומים באמונה. אין להם ברירות באמונה, בדברים היסודיים, כמו תורה מן השמים, כמו אמונה בביאת המשיח, ועוד כל מיני דברים חסר להם בזה... הם לא מוחלטים בזה. אדם שלא מוחלט בזה, אדם שזה לא ברור לו כשמש, שהוא לא מוכן להיהרג על קידוש ה', אם אדם לא נמצא בהנהגה הזאת שיש את האמונה השלימה, הוא מתקרב מאד לגדר של אפיקורסות. האמונה חייבת להיות בריאה ושלימה וחד משמעית. רובא דרובא של אלו שרעו בשדות זרים, פגומים באמונה. אי אפשר להתווכח על המציאות הזאת. גם אם הולכים עם כל הלבוש, וגם אם נראה כלפי חוץ שהכל בסדר, לא! בדבר היסודי שיהודי הוא יהודי, בזה הוא פגום. וזה דבר שלא שייך למדוד אותו לא במחיר ולא בסיכון.

לא מעניין את הציבור יסודות הענין של האקדמיה, איך בדיוק זה פועל, אבל ברור שהמרצים שם גם אם הם באים במראה חרדי, הם אכולים, הם מרוקנים, חלולים באידישקייט, באמונה. כן, יכול להיות שהם שומרים תורה ומצוות, שומרים שבת, אבל הם חלולים, המרצים חלולים, ומאן דנפח מדיליה נפח, כך זה נראה. אמנם לפעמים הם לא מדברים משהו לא טוב, אבל הם משדרים קרירות, הבל פיהם טמא, הם משדרים חלילות של אמונה, של יראת שמים. וזה משפיע, כשאדם לומד אצל מורה, אצל פרופסור, הוא מתבטל בפניו, זה הטבע של האדם, האדם לומד אצל מישהו שהוא מורו ורבו, הוא מתבטל. הביטול הזה חמור פי כמה ממה שאדם סתם שומע דברים שלא צריך לשמוע. והדברים נכנסים כארס של עכנאי אצל בן אדם, כאשר הוא שומע דברים שאסור לשמוע, זה נכנס בו כארס של נחש. הדבר הזה צריך לדעת, שכל הדברים האלו שקשורים לאידישקייט, כל איסור וכל עבירה וכל חשש, אם זה דבר שיכול לפגוע באמונה של יהודי, או באיזה דבר יסודי של יהודי, זה כמו לישון על גורד שחקים שיכול להתרסק ולמות. אין מקום להגיד, נו, מה הסיכון? מה יכול להיות? אין דבר כזה, אדם נורמלי לא עושה דבר כזה.

צריך לחזק את כל אלו שעוסקים בזה, מי שקרוב קצת לעניינים האלו יודע את חומרת הדברים. נמצא איתנו כאן הגאון הרב קסלר שליט"א שהתעסק בזה, ומכיר מקרוב את ההשלכות של כל הדברים האלו.

אדם שיש לו אמונה והוא דבק בהקב"ה והוא יהודי רותח לקב"ה חובתו להישאר כך, צריך לשמור על זה. יכול להיות, אני לא אומר את זה בבירור, אבל יכול להיות שזה ייהרג ואל יעבור. אדם שיורד מהאמונה שלו, יתכן שזה ייהרג ואל יעבור. אמנם לא כתוב ברמב"ם שזה אחד משלושת הדברים החמורים שנאמר עליהם ייהרג ואל יעבור, אבל לכאורה זה גם קשור בזה, אם חס ושלום תתבטל האמונה של האדם, זה ייהרג ואל יעבור. מה זה משנה אם הוא נהיה אפיקורס וממילא הוא לא יהודי, או שחסר לו יסודות האמונה. אנחנו לא יודעים בדיוק מה הגבולות בדברים האלו, ברגע שיש לו כל מיני דברים שהופך להיות בהם דין אפיקורס חס ושלום.

צריך לדעת שצריך שמירה יתירה בדברים האלו. אדם צריך לעבוד על אמונה, צריך להתחזק באמונה. המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, כמה שהיה גדול והיה עצום, המשיך עוד ועוד לעבוד על אמונה, גם בדרגה שלו ובזקנה שלו. הלימודים האקדמאיים וכל הדברים האלו שהם היציאה החוצה, חוץ מהחינוך הטהור של בית יעקב והחיידרים, חוץ מהאמונה השלימה, חוץ מהאמונה התמימה, הכל כמו שקיבלנו מסיני. כל הצורה הזו של האקדמיה היא חשש שהאדם יכול לאבד את כל מה שיש לו.

ה' יעזור לכל אלו שעוסקים בתחום הזה, אף שנראה לכאורה שאי אפשר להתמודד עם כזו מערכת גדולה, כמה כסף שיש להם! כמה כוחות! איך אפשר להתמודד עם פרנסה? ועוד אלף דברים... איך אפשר להתמודד עם דבר כזה? אבל זה בכלל לא נכון. ראינו בעינינו במלחמה באינטרנט, שהיה נראה כאילו נגמר העולם, העולם נכבש, אין מה לעשות, אי אפשר להתמודד עם הדבר הזה, אבל בסוף רואים שיש עצות ופתרונות. היה אצלי פעם אחת דמוגרף, מאלו שעוסקים בחישובי דורות עם גידול אוכלוסיה וכל הדברים האלה. הוא אמר משפט מעניין,

וכך הוא אמר: 'כולם אומרים, שהציבור החרדי יהפוך להיות לרוב פה במדינת ישראל תוך כמה שנים. יש כזה תחשיב, אבל הוא טען שזה טעות... אחרי האינטרנט כל החישובים משתנים...'! ככה הוא אמר לי בזה הלשון. אחרי האינטרנט הכל משתנה. נו... ובכל זאת עצרו את זה במידה מסויימת. עובדה, ברוך ה' היום כל יהודי חרדי מבין שלא יכול להחזיק אינטרנט בכלל, אינטרנט פרוץ אין מה לדבר וכו' וכו'. ... יחידים עשו את המהפכה הזו, יחידים, אנשים יחידים עשו 'מצב', עשו 'ברען', היהודים הרותחים האלו, כמה אנשים יש כאלו? נגד כל העולם, נגד המגמה של כל העולם, עצרו את זה, הצליחו לעצור את זה, ועובדה שאדם מתבייש היום להוציא מכשיר לא כשר בבית כנסת או באיזה מקום ציבורי ובמוסדות וכו'. **ובעז"ה גם בענין הזה של האקדמיה, יצליחו במלחמה!!**

צריך לדעת שכל הנוסח וכל המהלך הזה של האקדמיה, זה בודאי שהוא מזיק. אבל גם אם זה לא היה ודאי מזיק, גם אם היה ספק, ואחרים אומרים שייצאו מזה, אז קודם כל צריכים בדיקה עמוקה איפה הם נמצאים, איפה הראש שלהם נמצא? לא איך המלבוש נראה, ואיך הצורה נראית, אלא איפה הראש שלהם נמצא. אם הראש שלהם לא נמצא איפה שצריך להיות, זה הרבה יותר גרוע. יש פרחים כאלו, מסתובבים כמו קלי דעת, אבל זה פחות גרוע. כי הקלי דעת האלו, אתה תראה שבשעת סכנה הוא נהיה כזה צדיק, הוא מתחיל פתאום לצעוק לקדוש ברוך הוא, לפעמים עוברת עליו איזה צרה או משהו, פתאום אתה רואה אותו קרוב לקב"ה. למה? בגלל שהאמונה, היסוד, המהות של הבן אדם, היא חזקה. בסדר, בהתנהגות היום יומית הוא קל דעת, רואים הרבה אנשים כאלה, אבל המהות היא טובה. אבל לעומת זה, יכול להיות בן אדם שנראה כמדקדק, ויש לו בפסח כל מיני חומרות, אבל הוא חלול באידישקייט, באמונה, בנקודה הפנימית של היהודי חסר לו הכל, שזה פי אלף יותר גרוע.

ה' יעזור שנזכה לקבלת התורה בטהרה בחג השבועות בשנה זו מחדש. יש לנו מתנה, יש לנו אמונה, קיבלנו מהקב"ה כח זה, זה הכח של כלל ישראל, קבלנו את התורה, קבלנו יראת שמים ואמונה שלימה, צריך לשמור על זה, ולא ח"ו להגיע לדברים גרועים. ויהי רצון שנזכה בעז"ה לקבל את התורה באהבה ובשמחה.

הגאון הגדול ר' מאיר קסלר שליט"א רבה של מודיעין עילית

ברשות מורינו הרב שליט"א, ברשות מורינו הרב צבי ברוורמן שליט"א. אני מרשה לעצמי בהמשך לדבריו של הרב ברוורמן. חז"ל מספרים שכשהיה עומד מישהו ומדבר ברבים היו מעמידים מתורגמן, אני אהיה המתורגמן של הדברים שאמר קודם הרב ברוורמן שליט"א, שהעמיד את היסודות בענין זה... ננסה קצת לפרש את הדברים יותר...

כנס זה מחד נעשה ככנס הכנה לקבלת התורה, ומאיך נושא שנראה לכאורה כאיזה נושא של פרומקייט, אך כפי שיתבאר זה יסוד עיקרי כהכנה לקבלת התורה... זו האמת! וזה פסוק מפורש בתורה, פסוק בפרשת יתרו בפרשה של קבלת התורה. משום מה, אני לא יודע למה, לא שמים לב לפסוק הזה...

וכך כתוב בפסוק: "ויאמר ה' אל משה כה תאמר אל בני ישראל, אתם ראיתם כי מן השמים דיברתי עמכם" (שמות כ, יח). מדברים כאן על אותו דור שזכו להיות במעמד הר סיני, "אתם ראיתם כי מן השמים דיברתי עמכם...". ממשיך הפסוק ואומר, ולכן: "לא תעשון איתי אלוהי כסף ואלוהי זהב לא תעשו לכם!" אומר הקב"ה, אני אוסר עליכם לעשות איתי אלוהי כסף ואלוהי זהב. מה פירוש "לעשות איתי"? "לא תעשון איתי אלוהי כסף ואלוהי זהב לא תעשון לכם". מה הכוונה בזה? האם הכוונה לעבודה זרה? כבר בעשרת דברות יש דיברה מיוחדת על עבודה זרה? מה התווסף כאן? ומה זה קשור ל"אתם ראיתם כי מן השמים דיברתי עמכם", ולכן "לא תעשון איתי אלוהי כסף ואלוהי זהב לא תעשו...?"

אומר הנצי"ב (ב'העמק דבר') רעיון נפלא, אדם לפעמים נזקק להגיע אל המלך. המלך מנהל את כל ענייני המדינה, כידוע, אי אפשר בלי המלך, אבל אל המלך באופן ישיר קשה להגיע, יש לו בדרך כלל אנשים שמתווכים אותך איתו. אומר הנצי"ב יש שני סוגי אנשים: יש את ראש העיר או הנציג של המלך בעיר שאתה גר, במחוז שאתה גר, שהוא בעצם זה שלומד את כל הצרכים של הציבור, איתו נושאים ונותנים התושבים, ומידי פעם הוא בא למלך ואומר לו הייתי במחוז פלוני, בדקתי את הדברים, והצרכים הם כך וכך... אבל הוא גם כן לא תמיד מגיע ישיר למלך, יש משנה למלך, המלך מעמיד באותו מרכז שלטוני משנה למלך שהוא נציג של המלך, שלפניו מביאים את הדוחות, את הסיכומים, והוא בישיבה עם המלך יושב ומחליט מה שמחליט. אומר הנצי"ב זה הכוונה בפסוק כאן, הסוג הראשון שדיברנו זה "אלוהי כסף", זה המתווך, הנציג של אותו מלך שנמצא קרוב אליך, הוא אדם בדרגה נמוכה מהמשנה למלך ההוא. ויש את ה"אלוהי הזהב", זה שהוא משנה למלך, זה שהוא יד ימינו של המלך. בא הקב"ה ואומר לנו: תראו, אני התגליתי לכם מן השמים, אתם ראיתם פנים בפנים דיבר ה', אתם יודעים שיש בורא לעולם, אני לא צריך מתווכים, אני לא צריך אף אחד שיעזור לי לנהל את העניינים, אני לא צריך, "לא תעשון איתי", אל תעזרו לי עם אלוהי כסף ואלוהי זהב. אנשים אומרים, לא מתאים כל דבר לפנות ישירות לקב"ה... אנחנו לא מדברים על אנשים שח"ו לא מאמינים, לא מדובר על עבודה זרה ממש, אלא על אנשים חושבים שזו הצורה, כך ההתייחסות שצריך להיות כלפי הקב"ה. כידוע, מלכותא דרקיעא כעין מלכותא דארעא, והרי ככה זה הולך במלכותא דארעא שיש כל מיני נציגים, ואם כן גם אצל הקב"ה אולי זה ככה. על זה אומר הקב"ה: "לא תעשון איתי אלוהי כסף ואלוהי זהב", לא! אומר הקב"ה אני לא צריך מתווכים. אתה יכול לפנות אלי ישירות, תתפלל, תבקש, אתה צריך פרנסה, אני אדאג לך, אני אתן לך באופן אישי.

יש מאמר מהגאון מוילנא, מאמר מאוד מעניין, מאמר שבו הגאון מדבר על השגחה פרטית, איך זה עובד? אומר הגאון, כידוע המלך יושב באיזה שהוא מקום, ודואג לציבור. הוא יודע פחות או יותר בכל מחוז ומחוז כמה אנשים גרים, כמה גרגירי תבואה הם צריכים בשביל לזרוע את השדות, כמה חיטה, כמה שעורה וכן בשאר המינים. אבל המלך הרבה פעמים לא שולח את השליחים עם חותמת המלך דווקא, הוא דואג מרחוק, יושב גבוה, ודואג מרחוק על ידי "גלגלים וחבלים", על ידי כל מיני אמצעים הוא שולח, כדי שתגיע תבואה מספקת לאיזור ההוא, ובאיזור ההוא שחסר שחת הוא דואג לשחת. באיזור אחר שחסר פירות, הוא דואג לפירות. הוא עומד מלמעלה ודואג לכל המקומות, אף אחד לא יודע

שזה בא מהמלך. זה נראה כאילו שהחקלאי היה חרוץ וזרע בזמן וכו', אבל מי הביא לו גרגירי תבואה? מי דאג שיהיה לו את כל מה שהוא צריך? להכל המלך דואג, אף שהוא יושב רחוק, כאילו רחוק, אבל למעשה הוא קרוב ודואג. זה יסוד הענין של ההשגחה פרטית, שאנשים עלולים לתלות את ההצלחה במה שהם רואים מול העיניים, אבל למעשה הכל בא מהקב"ה.

במה שנוגע לענייננו, אפשר לומר שה"אלוהי כסף" זה האקדמיה. האדם אומר, תראה, אמנם פרנסה מהשמים זה נכון, אני יודע שהפרנסה מהשמים, אבל בכל אופן, כולנו יודעים שיש גם ענין של השתדלות, אז הם חושבים שהשתדלות הפשט הוא שמוציאים קצת את הקב"ה מהנושא. הפעולות המעשיות, זה אני וההשתדלות שלי... בודאי שבשביל הסיעתא דשמיא בסופו של דבר צריך את הקב"ה, אבל ההשתדלות עניינה שהקב"ה נתן לי לפעול בענין. אבל זה לא נכון... זה 'אלוהי כסף'... שכביכול הוא פועל... מי שיודע קצת אל"ף בי"ת יודע שזה לא נכון, הקב"ה שם אותנו בעולם המעשה והוא רוצה שאנחנו רק נתאמץ קצת, נעשה איזו שהיא פעולה של השתדלות, נפתח איזה שהוא פתח שייראה טבעי, ההשתדלות היא מינימלית בשביל לתת איזה שהוא פתח.

אמנם הוא מצידו צריך לעשות את מה שהוא יכול לעשות, כמו שאומר החובות הלבבות: אדם יושב ליד השולחן יש לו צלחת עם מאכל, והוא סמוך ובטוח בהקב"ה שהמאכל ייכנס לו לפה... אם הוא אדם בריא, הוא יכול לקחת את הכפית או את המזלג... לא זה נחשב בטחון בקב"ה, כי הקב"ה כן רוצה שתעשה אתה מה שאתה מסוגל לעשות.

הרב מבריסק אומר את היסוד הזה, אפי' על דברים גדולים מאד. חז"ל אומרים (במדרש איכה פתיחה פרשה ל', וכעין זה במדרש איכה פרשה ד') שהיו ארבעה מלכים שכל אחד נהג אחרת, דוד המלך אמר: "ארדוף אויבי ואשיגם", אסא אמר אני יכול לרדוף, אמנם אני לא יכול להילחם, אני לא יודע להילחם, אני לא כזה גיבור בשביל להילחם, אבל לרדוף, לעשות 'מצב' אני יכול. והיה את יהושפט, שהוא היה יכול רק לשיר שירה. והיה את חזקיהו המלך, שאמר אני שוכב על מיטתי, והקב"ה יעשה מה שיעשה. לא ניכנס עכשיו לכל הפרטים בענין זה, אבל את ארבעתם הקב"ה הושיע. גם את דוד המלך הקב"ה הושיע, כתוב שדוד המלך היכה את העמלקים בציקלג, דוד המלך נלחם שתי לילות ויום. איך הוא יכל להילחם בלילה? הקב"ה דאג שיהיו ברקים וזיקים, שיהיה בלילה אור שיוכל להילחם, בלי זה הוא לא יכל לנצח. זה דבר לא טבעי שבמשך שתי לילות כל הלילה הקב"ה שולח פנסים שיאירו לו!

שואל הרב מבריסק, אם יש כזה מהלך של חזקיהו שהוא שוכב על מיטתו והקב"ה יעשה מה שהוא יכול, והרי כידוע סנחריב הגיע למלחמה על לירושלים, וכשקמים בבוקר מאה שמונים וחמש אלף ראשי גייסות כולם נמצאים מתים, זהו, אף אחד לא עשה כלום, הקב"ה הביא עליהם איזה שהוא משהו נסתר, פרחו נשמתם, זהו. נמצאו כולם מתים, מאה שמונים וחמש אלף ראשי גייסות! נעשה חשבון, אם כן כמה חיילים היו שם?! שואל הרב מבריסק אם כן בשביל מה צריך להתאמץ, למה דוד המלך צריך להילחם?

מתרץ הרב מבריסק: כל אחד צריך לעשות מה שהוא יכול לעשות בדרך ההשתדלות, דרך ההישרדות הטבעית שלו, דוד המלך היה איש מלחמה, אז החיוב שלו היה להלחם. אסא אמר אני לא יודע להילחם, אני יודע לרדוף, להראות את עצמי גיבור אני יכול, אבל להילחם קשה לי, ובאמת לא היה צריך בסוף להילחם, הקב"ה נלחם בשבילו. יהושפט אמר שירה. חזקיהו אומר אני לא יכול לעשות גם את זה, (ואמנם צריך להבין למה הוא לא יכול להגיד שירה? יש בזה איזה מהלך אבל לא ניכנס לזה כרגע...), אבל עכ"פ כל אחד מצווה לעשות את מה שהוא יכול...

מה הפירוש שיש מצוה לעשות השתדלות? הכל על פי תורה, הכל עם הבטחון בקב"ה, כמבואר שם בפסוקים בדברי הימים, במלכים, **כולם התחזקו בבטחון גמור בקב"ה, גם אחרי ההשתדלות, גם דוד המלך שהיה גיבור כביכול, אבל הכל היה מכח הבטחון בקב"ה, אמנם הכל לפי התכונות שלו, אבל עם הבטחון בקב"ה.**

אדם שחי בלי אמונה זה "אלוהי כסף", וכפי שאמרנו: "אלוהי כסף" זה האקדמיה! אדם אומר תשמע, כל הכבוד, הפרנסה מהשמים, אבל אני אעזור להקב"ה, אני אעשה איזו פעולה... אכנס למסגרת שיהיה יותר סיכוי שיקבלו אותי לעבודה, אני אהיה יותר מקצועי וכו' וכו', זה בחינה של "אלוהי כסף"...

אבל זה לא מספיק, **אח"כ צריך להתקבל לעבודה, שם זה "אלוהי זהב" שם יש תחרות, וצריך למצוא חן ולהרשים עם ראיונות ולהתקבל במקום עבודה בכיר מאד, בחברה גדולה שיכולה לשלם סכומים מאד גבוהים, אבל איזה מחיר אנחנו משלמים בשביל לעבוד בחברה הזו? החברות האלה הם לא חברות שמנהלות את מצות יהודה או משהו מעין זה... זה חברות שמנהלות דברים עולמיים בסדר גודל עולמי, שיושבים שם אנשים מכל מיני גוונים וסוגים שה' ישמור...**

מפני כבוד הקהל ומפני כבוד בית המדרש, אי אפשר לפרט מה שיש במקומות העבודה... יכול להיות שפעם אחת היה צריך לספר את הסיפורים כמו שהם ממקור ראשון שאני שומע לפעמים, לא מתביישים להתקשר אלי ולשאל עם איזה סוגי אוכלוסיה הם נפגשים ונפגשות שם, עם איזה סוגי אוכלוסיה... אנשים מהדיוטא הכי תחתונה, אני מתבייש בשבילם... אי אפשר לספר את זה כאן בבית המדרש הזה, אבל יכול להיות שיהיה הזדמנות פעם, שידעו שההתמודדות היום זה לא מה שחשבו פעם, זה לא מה שהיה פעם, הפריצות ועולם המושגים המעוות של הציבור החילוני, של הציבור הגויי בכל מקום, הוא כ"כ נורא ואיום, שמאבדים את המינימום של הבושה, המינימום של הצניעות.

עצם החשיפה לדברים הללו, אומר הרב מבריסק: "ותראו את שיקוציהם ואת גילוליהם" (דברים כט, טז), זה כבר נורא ואיום. ובכל אופן התורה צריכה להזהיר ולהשביע את האדם שלא יכשל. שואל הרב מבריסק, והרי אתה קורא לזה שיקוצים כי הם מאוסים כגלגל, אז מה יש להזהיר על זה יותר? אומר הרב מבריסק שעצם החשיפה, עצם זה שאתה נחשף, אתה רואה את הרע מול העיניים, זה כבר מקהה אצלך את החושים הטהורים... כמו ש"הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין...", למה צריך להזיר עצמו מן היין? הרי הוא ראה אותה בקלקולה, ראה אותה מבויישת, ראה אותה מבזזה, כמו שכתוב שם במשניות ובגמרא, אבל

בכל אופן עצם זה שאדם נחשף לחוטאים, נחשף עם סוטה, זה כבר לבד מסוכן, זה מקהה את הרגשות שלו!! ולכן "יזיר עצמו מן היין...".

"אלוהי זהב" זה להתקדם יותר לשורה הגבוהה יותר, אומר הקב"ה 'מוחל טובות', אתם ראיתם, כי מן השמים דברתי עמכם", אתם יודעים הרי שיש בורא לבריאה, ואתם גם ראיתם את זה בעיניכם במעמד הר סיני. "לא תעשון אתי אלוהי כסף ואלוהי זהב...".

יש פה עוד תוספת, וזה מעניינו של יום, בימים שאנחנו נמצאים בהם עכשיו, בימים של ההכנה לקבלת התורה...

כתוב בגמרא (בע"ז ג.) שהקב"ה התנה תנאי עם מעשה בראשית, שאם עם ישראל יקבלו את התורה מוטב, ואם לא הוא יהפוך חלילה את כל העולם לתוהו ובוהו, כל העולם תלוי בקבלת התורה. אבל הר סיני נקרא גם "הר חורב". אומרים חז"ל (בשבת דף פט.) למה נקרא "הר חורב"? שהביא חורבן על העכו"ם. צריך להבין, מה הוא אותו ענין של החורבן, שנגרם על ידי מתן תורה ביחס לגויים? מבאר המהר"ל, על פי דברי חז"ל (ב"ר ג, ז) שהקב"ה בזמן הבריאה היה "בונה עולמות ומחריבן". לפי מה שלמדנו עד היום, מה הפשט "בונה עולמות ומחריבן"? שלפני העולם שאנחנו היום חיים בו, הקב"ה ברא כל מיני עולמות, אח"כ הביא חורבן והרס את הכל. אבל המהר"ל אומר שלא זה הפשט, "בונה עולמות ומחריבן", אומר המהר"ל ("באר הגולה" באר ד' פרק ט"ז), הכוונה היא כך: הקב"ה ברא בהתחלה את הבעלי חיים, עוד לפני שנברא האדם, הבעלי חיים היתה להם חשיבות, ביחס לדומם, ביחס לצומח, הבעלי חיים היתה להם רמה יותר גבוהה, הם תפסו מקום... אבל ברגע שהקב"ה ברא אדם שיש לו שכל, שיש לו נשמה, אוטומטית אלה שקדמו לו נכנסו לאיזו שהיא קטגוריה של חורבן, כבר אין להם את הערך כפי שהיה להם לפני שנברא האדם. אותו דבר אומר המהר"ל, לפני שכלל ישראל קיבל תורה, היה לגויים חשיבות מסויימת בעולם, היו נביאים אצל הגויים, בלעם ועוד אחרים, הקב"ה יכל לדבר דיבורי קודש בארץ העמים, יכל להתגלות שם ולהגיד נבואה בארץ העמים. אבל ברגע שעם ישראל נבחר לעם, הגויים ירדו בבת אחת מהמעמד שלהם, זו הכוונה של החורבן שבא על העכו"ם במעמד הר סיני. כל העולם הזה שיש לנו היום, זה לא אותו עולם שהיה לפני מעמד הר סיני. הכל היה רופף, במעמד הר סיני הקב"ה התגלה ונתן תוקף חדש לכל הבריאה, גם לאנשים, לחשיבות של האנשים, ומאז ועד עתה הכל נקבע על פי התורה. וצריך להיזהר, שחלילה לא נאבד את המעלה הזו של התורה².

כל הנושא של האקדמיה זה מלחמה יסודית מאוד, כמו שהזכיר הרב ברורמן שליט"א בהרחבה. אבל צריך לדעת, המלחמה באקדמיה לא התחילה היום,

² מסופר, שכאשר הגיע הבית הלוי לסלוצק נוכח שיש בעלי בתים ששולחים את בניהם ללמוד מקצוע אצל גויים או אחרים שאינם בעלי יר"ש, ואסף את הציבור ועוררם על כך, ובתוך דבריו הזכיר את דברי הגמ' בכתובות (דף נד.) שלדעת רב יוסף אלמנה שכיחלה ופירקסה שוב לא ניזונת מנכסי בעלה, מכיון שמעידה בעצמה שאיננה רוצה להישאר תחתיו. ואמר הבית הלוי, שכן הוא הדבר בענייננו, שכלל ישראל בגלות הם בבחינת אלמנה, כמאמר הכתוב "היתה כאלמנה" (איכה א, א) וכל זמן שנשארים תחת הקב"ה ניזונים ומתפרנסים ממנו, אבל כאשר מחפשים להתייפות ולהתקשט בחכמות חזוניות מאבדים את הזכות להתפרנס מידי יתברך, וצריך להיזהר מכך מאוד.

המלחמה באקדמיה והמסתעף, התחילה כבר בזמן הראשונים. יש על כך תשובה ברא"ש, ויש על כך תשובה ברשב"א, ואלו הם שורשי הדברים.

הרשב"א כותב בתשובה (שו"ת הרשב"א ח"א סי' תי"ד), שהחכמה הזו נקראת "חכמת הטבעיים", אקדמיה - חכמה בגויים זה "חכמת הטבעיים", איך הגויים בעצם הגיעו לחכמות האלה? הם חוקרים וחוקרים ומשקיעים המון כסף במחקר, ומגיעים אח"כ לדעת את התכונות של כל החומרים, הם עוקבים, עושים מעקבים אחרי הדברים שבעולם. אין להם תורה ללמוד, וזה מה שהם לומדים, הם משקיעים המון כסף במחקרים, ומגיעים ליסודות נכונים בעיקרון. אבל הכל בנוי לפי הנחות יסוד של הטבע, איך שהקב"ה ברא את העולם, ומזה הם מסיקים מסקנות, וכך הם יכולים לעזור לאנשים בכל מיני עניינים, ולרפא כל מיני מחלות. וכן בעניינים מקצועיים הם חוקרים איך בונים מכשירים אלו ואחרים, ואיך עושים דברים, הם לומדים ומתעמקים בחכמה של הטבע.

אבל אומר הרשב"א, שהבעיה היא שהחכמה הטבעית שואבת מיסוד העפר. האדם מורכב מד' יסודות, יסוד העפר זה היסוד הכי נמוך, זה היסוד של החומריות, החומר. אלה שמונהגים על פי החכמות הטבעיות החיבור שלהם לעוה"ז הוא חיבור הדוק, חזק, קשה להם מאד להיפרד מכל ענייני העולם הזה. הכל צריך להסתדר, להיות נוח, להיות הגיוני, וכל דבר צריך שיהיה לו איזה נוסחא מסודרת, לא יכול להיות סתם ככה. לעומת זאת, התורה היא כולה מושכלות שקיבלנו מסיני מאת ה', זה משפיע עלינו, זה מחזק את כח הנשמה שלנו, זה נותן לנו את הכוחות להתגבר על ענייני החומר והגוף. זה מחבר אותנו לקב"ה, והופך אותנו להיות דבוקים בקב"ה, שלא נהיה קשורים בקשר הדוק עם כל העניינים של החומר. **לדברי הרשב"א, אדם שנחשף לחכמות הטבעיות, נמשך יותר ויותר אחרי החומר**.³

³ לשלימות הענין, נעתיק כאן חלק מלשון הרשב"א בתשובה שם (ח"א סי' תי"ד). וזה לשון הרשב"א שם: "לבבי לא יחדל מלפרוט אמריו על דל, אקח מהם טיפה כחרדל. והנני מקפץ אל מקום שדברינו הולכים שם. אמרת עם הספר, לא על המחזיק בספרי היוונים אני כועס. שאם נמצא בהם דבר טוב, מציל על כל הספר. כי בטוחים אנחנו שלא יטעו בהם אפי' בני אדם הדומים לבהמות, שכבר מחבריהם ידועים בשמות שהם מחכמי האומות ע"כ. ואתה אוהב התורה והאהוב, האם תכסה מערומיהם בכנפי הזבוב? חלילה לך, כי על זה גדלה הזעקה את פני ה'. שהמתמיד בהם עושה אותם עיקר, ועוקר תורת ה', וזה לא נעלם מספרך אשר כתבת. שכן כתוב בספר דוד מלך ישראל נעים זמירות, הוצרך להרבות תפילות ארוכות וקצרות להיות מדברותיו בבתי כנסיות נזכרות. ובלא תפילות ותחינה זכו אריסטו ואפלטון למלא מספריהם כל חדר וקיסון. וסומכין על דבריהם כסומך על הפלטר ולוקח מן הסיטון. כן כתבת, והאמת כאשר דברת. ומי יאמר, שאין זה רע ומר?"

כי באמת המתמיד בהם מן החרב אשר בידם לא נשמר, וישים מר למתוק ומתוק למר. כי הדברים מושכים את הלב בעבותות אהבה. וסופם כסופה מעורר על תורת אמת מסה ומריבה. לפי שכל דבריהם בנויין על הטבע, ובני אדם אשר בעפר יסודם ימשכם הטבע בחוט הסרבל, ובליבם על התורה יחבל. ויצר סמוך על דבריהם את יוצרו רב. ואם ילמד זמן רב מלך לישראל רב וחכם או רב, ומה יעשה האמון בחיק האדמה בראותו חכמה? תפתהו בערמה במופתיים טבעיים, מופתים אשר במ הפתאים נחתים. ואשר הספרים ההם נושרים מחיקו ושם בהם כל ימותיו חשקו, איך לא יגרע מתורת אמת חקו? באמת אי אפשר להתקבץ שני הפכים ביחד בזמן אחד.

הרא"ש מבאר את הענין בכיוון אחר, בכיוון יותר גבוה. בשו"ת הרא"ש (כלל נ"ה סי' טי')⁴ כותב הרא"ש, שהרי אנחנו יודעים שהתורה יש בה דברים שלא מובנים בשכל, ועל זה נאמר "תמים תהיה עם ה' אלוקיך", תלך בתמימות. מי ששייך לאקדמיה יודע, שהאל"ף בי"ת של האקדמיה זה 'אל תהיה תמים!' אל תקבל שום נוסחא כמות שהיא, תחקור כל דבר, תמצא לו סימוכין, יש כללים איך בונים תיאוריה, איך זה בנוי, יש לזה נוסחאות, אל תאמין לשום דבר, דבר שאתה לא מבין למה, אל תאמין בו, וכמו שהזכיר הרב ברורמן שליט"א למה זה פוגע באמונה, בגלל שכל דבר לטענתם צריך שיהיה לו הסבר. אנחנו יודעים, שהתורה שלנו בנויה ממסורת, מקבלה איש מפי איש, מציוויים של "תמים תהיה עם ה' אלוקיך", את כל התמימות הזו, את כל האמונה הטבעית בקב"ה, כל האמונה הפשוטה, לימודי האקדמיה לוקחים מאיתנו, כמו שהזכירו קודם.

אלו שתי נקודות שמוזכרות כבר בראשונים. הנושא של האקדמיה, זה לא נושא שהתחילו להתמודד איתו היום, הם דברים שכבר כל השנים, גם בתקופת הראשונים היה על זה הרבה פולמוסים, הרבה דיבורים היה כבר בזמנם בענין,

היאמין איש כזה או יסבור סברה לקיים מופתי ומושכל ראשון בעיניו, ומלבבו לא ימיש שנמנע להוציא מים מצור החלמיש? וכן כל המופתים בתורה שהם נמנעים בטבע. ובהיעצר השמים אם יקבצו כל קהל עדת ישראל ויאספו להם כל חסידים גם כי ירבו תפילה מטר לא ניתך ארצה מקול ההמולה. זו באמת במחשבתם האמולה, וכל המאמין בדבר שלא יגזרוו ההיקשים הטבעיים יקראו אותו פתי יאמין לכל דבר. והם לבדם בעיניהם בעלי חכמה ואנחנו נחשבנו כבהמה.

עוד כותב הרשב"א: **גם שמעתי גם ראיתי את הלחץ אשר הם לוחצים ונחלצים כנגד התורה וחכמיה, וכמעט עוקרין כל תחומיה.** ומי מהם ימלט את נפשו, זולתי מי שמילא כרסו מעדני התורה ומקדשי רבינא ורב אשי...". עכ"ל הרשב"א שם, עיי"ש עוד בהרחבה, וע"ע בשו"ת הרשב"א סי' תי"ג וסי' תט"ו וסי' תי"ח, שהרחיב עוד בעניינים אלו.

⁴ גם כאן נעתיק את הדברים ממקורם, להשלמת הענין. וזה לשון הרא"ש שם: "ועל שכתבת מגזירת השכל וגזירת הדת מה אשיב על זה, לא תהא תורה שלנו כשיחה בטלה שלכם חכמת הגיונכם אשר הרחיקו כל חכמי הדת נביא ממנה אות או מופת לחייב ולזכות ולאסור ולהתיר. והלא חוצבי מקורה לא האמינו במשה ובמשפטים ובחוקים צדיקים אשר נתנו על ידו בכתב ובקבלה. ואיך שואבי מימיה יביאו ראיה מהם לחוקים ומשפטים של משה רבינו עליו השלום ולפסוק דינין במשלים שהורגלו בהם בחכמת הגיונם, האף אין זאת וכי בימי ובמקומי יפסקו הדינין על פי המשלים, תהילה לא-ל בעודי חי עוד יש תורה בישראל להביא ראיה מהמשנה וגמרא בבליית וירושלמית ולא יצטרכו להביא משלים לפסקי הדינים.

כי חכמת הפילוסופיא וחכמת התורה והמשפטים, אינן על דרך אחת. כי חכמת התורה היא קבלה למשה מסיני והחכם ידרוש בה במידות שניתנה לידרש בהם ומדמה מילתא למילתא, אע"פ שאין הדברים נמשכים אחר חכמת הטבע, אנו הולכין על פי הקבלה. אבל חכמת הפילוסופיא היא טבעית וחכמים גדולים היו והעמידו כל דבר על טבעו, ומרוב חכמתם העמיקו שחתו, והוצרכו לכפור בתורת משה, לפי שאין כל התורה טבעית אלא קבלה. ועל זה נאמר: תמים תהיה עם ה' וגו', כלומר אפילו יצא לך הדבר חוץ מן הטבע אל תהרהר על הקבלה, אלא בתמימות התהלך לפניו. לכן אין להביא ראיה מדבריהם לעשות אות ומופת וגזרות ומשלים על משפטי ה' הישרים.

ועל זה אמר החכם "כל באיה לא ישובו" (משלי ב, יט, וכמובא בגמ' בעי"ז, רוצה לומר כל הבא ונכנס מתחילה בחכמה זו, לא יוכל לצאת ממנה להיכנס בלבו חכמת התורה, כי לא יוכל לשוב מחכמה טבעית שהורגל בה, כי לבו תמיד נמשך אחריה. ומחמת זה לא ישיג לעמוד על חכמת התורה שהיא ארחות חיים, כי יהיה לבו תמיד על חכמת הטבע ותעלה ברוחו להשוות שתי החכמות יחד ולהביא ראיה מזו לזו, ומתוך זה יעוות המשפט, כי שני הפכים הם צרות זו לזו ולא ישכנו במקום אחד", עכ"ל הרא"ש.

האם אכן שייך שיהודי ילמד קצת חכמות חיצוניות, ועם כל זה הוא יישאר ירא שמים? על זה מדבר שם הרשב"א באריכות גדולה, זה היה אז בתקופה של הרשב"א והרא"ש, היה הרבה וויכוח, האם שייך בעצם להיכנס לכל הפילוסופיה ולהישאר יהודי ירא שמים, או שזה סתירה וזה לא שייך...

זה מה שהתורה מצווה אותנו, אנחנו קיבלנו תורה, וברגע שקיבלנו תורה ממילא **העולם כולו משועבד לתורה, משועבד ליסוד של האמונה בקב"ה**, שהוא זן ומפרנס לכל, והוא לא רוצה מאיתנו שום עזרה, "לא תעשון איתי אלוהי כסף ואלוהי זהב..." , תעשה השתדלות מינימלית, תפתח איזה שהוא צינור, ואני אדאג לך כבר... אמנם יש נסיונות, ודאי שיש נסיונות, אבל חובתנו לעמוד בנסיונות...

אחת הבעיות בענין זה היא, שבחוץ לארץ נוהגים אחרת בנושאים האלה, ואנשים לא מבינים מה ההבדל בין פה לשם? באמריקה, באירופה במשך הדורות האחרונים, יצאו יהודים לכאורה יראים ושלמיים על אף שלמדו באקדמיה וצריך לזה הסבר. יתכן, אני לא יודע ברור, ואני לא מוסמך לומר את זה, אבל יתכן לפי מה שכתוב בתורה בפרשת עקב, שארץ ישראל שונה מחוץ לארץ. וזה לא דווקא בזמן הבית, למה? כי ארץ ישראל זה ארץ שונה. וכך כתוב בתורה על ארץ ישראל: "ארץ אשר ה' אלוקיך דורש אותה, תמיד עיני ה' אלוקיך בה, מראשית השנה ועד אחרית שנה" (דברים יא, יב). ארץ ישראל, היא ארץ שונה ביסודה.

במה זה נמדד? אומרת התורה: "כי הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה, לא כארץ מצרים היא אשר יצאתם משם, אשר תזרע את זרעך והשקית ברגלך כגן הירק" (שם פסוק י). במצרים לא יורד גשם, אז איך משקים את השדות? מושכים תעלות מהנילוס, מהיאור. כל אחד משתדל להיות כמה שיותר קרוב ליאור, או לעשות תעלות כמו שצריך, כדי שהמים יוכלו להגיע לשדה שלו, גם אם הוא במקום קצת יותר רחוק. כמה זרעים הוא יכין בשדה? הכל תלוי, לפי הכמות של המים שהוא עתיד להביא לשדה, כך הוא יזרע את השדה שלו. הכל מתוכנן, הכל מסודר מראש. הוא יודע איפה הוא נמצא, כמה הוא רחוק, וכמה מים הוא יכול להביא, לפי זה הוא יזרע את השדה, אחרת לא יהיה לו מים להשקות, זה במצרים.

אבל בארץ ישראל, "הארץ אשר אתם עוברים שמה לרשתה - ארץ הרים ובקעות, למטר השמים תשתה מים" (שם פסוק יא). בארץ ישראל, מי שמשקה את השדות זה הקב"ה בכבודו ובעצמו שמוריד לנו את הגשם. ומלמדים אותנו חז"ל, שיש כמה אבחונים לדבר הזה. רש"י אומר: "והשקית ברגלך", "ארץ מצרים היית צריך להביא מים מהנילוס ברגלך ולהשקותה, וצריך אתה לנדד משנתך ולעמול, והנמוך שותה ולא הגבוה, ואתה מעלה המים מן הנמוך לגבוה. אבל זו, 'למטר השמים תשתה מים', אתה ישן על מטתך, והקב"ה משקה נמוך וגבוה, גלוי ושאינו גלוי כאחת". בארץ ישראל אפשר לזרוע גם על ההרים, אבל במצרים לא יכלו לזרוע על ההרים, מי יביא את המים עד למעלה? בארץ ישראל אתה יכול לזרוע כמה שאתה רוצה ואיפה שאתה רוצה, אתה לא מוגבל בכמות. בארץ ישראל תזרע כמה שאתה רוצה, אותו גשם שיירד במקום זה ירד גם שם.

אנחנו רואים אם כן, שבארץ ישראל זה כבר ענין עובדתי, זה ענין של מציאות שארץ ישראל שונה, **בארץ ישראל אנחנו יותר תלויים בקב"ה**. ועד היום זה כך

בארץ ישראל דרוש פחות השתדלות ותכנון, אתה ישן על מיטתך, והקב"ה משקה נמוך וגבוה. אי אפשר לערב יותר מדי השתדלות...

שמעתי מר' מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל מעשה אישי, שהיה איתו. מלבד גדלותו העצומה והנשגבה של ר' מיכל יהודה בתורה ויראת שמים, היתה לו אחריות אישית. תקופה קצרה אחרי החתונה הוא התחיל לדאוג מה יהיה? הוא הולך ללמוד בכולל, איך הוא יפרנס את הילדים? ירוויח כמה פרוטות האם זה יספיק? הוא בא בדאגה לחזון איש, בשאלה מה אני עושה? יש לי אחריות... היום כבר כולנו רגילים שיש אברכים, לא שואלים שאלות, הלוואי... אבל הוא כן שאל... החזו"א אמר לו בזה הלשון (בלשון אידיש), כפי ששמעתי ממנו: "אדם הולך לישון בלילה, וקם בבוקר ומוצא על השולחן שלו בבית לחמניות טריות". זה הנוסח שהחזו"א אמר לו, איזה נוסח יפה. אתה הולך לישון בלילה אין לך כלום, אתה לא יודע מה תתן להם בארוחת בוקר, ואתה קם בבוקר אתה מוצא לחמניות טריות על השולחן. ואמר ר' מיכל יהודה עם זה חייתי כל השנים, את כל החיים שלי, עם המימרא הזו של החזו"א...

אמנם בחו"ל יכול להיות שבאמת זה אחרת, כפי שאנחנו רואים שבמצרים צריך יותר להתאמץ, יותר להשתדל, אבל כאן זה המעלה של ארץ ישראל, שחיים כל הזמן עם הקב"ה...

בזמנו סיפר לי ראש כולל גדול, של אחד מהרשתות של הכוללים הגדולים, שהוא בא כמה פעמים לארצות הברית בבקשת עזרה, והיה מדובר שם על עשרות מליונים... והגבירים היו עושים לו בעיות, אומרים לו: תשמע, תביא לנו תוכנית, אתה כל חצי שנה בא לכאן, עושה זעקה גדולה שאתה הולך להתמוטט... אנחנו מוכנים לעזור לך, אבל אנחנו רוצים לדעת תוכנית. תגיד מה יהיה שנה הבאה? מה יהיה זמן הבא? כמה אברכים יש לך? אתה מקבל עוד אברכים? כל פעם שהיה בא למרן ר' אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, הרב שטיינמן אמר לו 'תקבל עוד אברכים, וכמה שתקבל יותר אברכים, יהיה לך יותר סייעתא דשמיא'. כך הרב שטיינמן היה אומר לו, והגבירים הסתכלו על זה כמו איזה לא נורמלי, מה זאת אומרת? אתה לא יודע מה אתה עושה עם השבע מאות אברכים או האלף אברכים שיש לך, ואומרים לך לקבל עוד? אבל התשובה, ככה זה הולך בארץ ישראל זה "ארץ אשר עיני ה' אלוקיך בה", תזרע כמה שיותר, אותו גשם שהקב"ה יוריד פה ירד גם שם. זה הסייעתא דשמיא כמה שיש ריבוי יותר, כמה שיש יותר אברכים שתלויים בך, אז יהיה לך סייעתא דשמיא, לא רק למה שיש לך היום... זה המהלך שלו, וצריך להכיר לו טובה על זה, שבזכותו המרכזים הגדולים של הכוללים בארץ ישראל קמו עם הדחף שלו ועם אותה סייעתא דשמיא...⁵

⁵ מעשה שהיה כפי ששמעתי מבעל המעשה, וכך הוא מספר: באתי עם איזה גביר חדש למרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, גביר צעיר לימים, לא ידוע, לא מפורסם, והוא תרם לאותו ראש כולל סכום יפה מאד באותה שנה. הוא נכנס לרב שטיינמן, רצה שהרב יברך אותו, יגיד איזה מילה טובה לגביר הזה, יעודד אותו, שיגיד לו יישר כח. הרב שטיינמן שואל אותו: "כמה תרמת?" הוא אמר את הסכום... הרב שטיינמן ממשיך ושואל אותו: "תגיד כמה כסף יש לך...?" כך הוא שואל את הגביר הזה. בדרך כלל לא מקובל לשאול שאלה כזו, ואכן לא היה לו נוח לענות, אבל הרב שטיינמן לא וויתר לו, בסוף הוא אמר: "עשר מליון דולר...". הרב שטיינמן שואל אותו: "תגיד, אתה היית פעם בלוויה?" הוא מסתכל לכל הכיוונים, ולא יודע היכן לקבור את עצמו,

צריך לדעת, הישוב היהודי בארץ ישראל כבר קיים הרבה הרבה שנים, הרבה דורות, נכון שהיו קשיים, נכון, היו קשיים, אבל תמיד חיו בניסים, וגם היום האברכים חיים בניסי ניסים, חבל לקלקל את הרגש הזה ש"מן השמים דיברתי עמכם", שאדם ירגיש שהוא מחובר לקב"ה, שהוא זה שזן ומכלכל, הוא זה שאיכפת לו ממני, אני לא צריך שום דבר חוץ ממנו. אני עושה את ההשתדלות המינימלית, אבל לא יותר, בדרכים כשרות, דרכים ישרות, ודאי שיהיה לי יותר סיעתא דשמיא, יכול להיות שאחיה חיי דחק, יכול להיות, אבל איזה זכות זה! אדם שחי חיי דחק, ומי שזוכה להיות שמח בחלקו, באמת הוא עשיר גדול, תשאלו את כל בעלי הארגונים של סידור חובות, עשרות פעמים שמעתי מהם שזה לא קשור בכלל...

יכול להיות אדם שהוא ואשתו ביחד מרוויחים שלושים או ארבעים אלף ₪ לחודש, והם לא גומרים את החודש... ואילו אברך, שלא מרוויח אפילו רבע מזה, איכשהו מצליח... הוא לא רעב ללחם, נכון שהוא לא חי בפזרנות וברמה כמו שההוא חי, אבל הוא חי טוב. זה לא קשור בכלל למשכורת החודשית... יש 'פרנסה' ויש 'כלכלה', זה שני דברים.

יש סייעתא דשמיא מיוחדת של האברך ש'אוכל קמעא ומתברך במעיו', יש כזה דבר כפי שרואים בחוש. ולא נדבר כרגע על הסייעתא דשמיא בחינוך הילדים, איזה יראת שמים יש להם, האם אפשר להשוות את היראת שמים של הילדים שהאבא והאמא חיים ככה, לעומת השני. סיפר לי מישהו שאחד פגש חבר שלו שלמדו יחד בישיבת פונוביז', ואשתו הלכה להיות מורה. ואילו השני, אשתו עובדת בהייטק... יצא להם לדבר על המשכורות, אז האברך אומר לו: 'אתה יודע, יוצא שאשתי מרוויחה משהו כמו חצי או פחות מחצי ממה שאשתך מרוויחה'. הוא עונה ואומר לו: 'כן, אבל לך יש אישה, לי יש חצי אישה...'. ודי למבין...

לשמיעת הכנס בקול הלשון: 036171111 *7, 957148, 27.

הודפס והופץ ע"י "רוח אחרת"

לתגובות על הקונטרס, ולחומר על האקדמיה: ruachacheret075@gmail.com

מספר לי הראש כולל, וחושב לעצמו מה הוא רוצה מהחיים שלו? ברכה הוא לא קיבל ממנו, איזו מילה טובה גם לא אמר לו, ומתחיל לדבר איתו על לוויה? "כן הייתי בלוויה..." "ראית איך מורידים את הנפטר לקבר?" מה עכשיו, הוא הולך לקבור אותו חי? מה הוא רוצה ממנו? אומר לו "כן". "תגיד, אחרי שמורידים את הנפטר למטה, כמה מקום נשאר?" "מהגוף של הנפטר עד למעלה? כמה מקום נשאר?" "כמה דולרים אתה חושב אפשר להכניס שמה, אם רוצים למלא את החלל?" אומר לו הרב שטיינמן: "שתי מליון, שלוש מליון, מקסימום חמש מליון... אתה אומר שיש לך עשר מליון, אז חמש מליון תיקח איתך לקבר... אבל מה תעשה בחמש מליון הנוסף? מה אתה משאיר את זה אצלך?" זה דוגמא קטנה איך שמרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל נתן להם על הראש, במקום להתחנף, והיה מזרז אותם להשתמש בכסף בצורה הטובה ביותר...

שיחת מרן הגאון הגדול ר' משה הלל הירש שליט"א

לרבני קהילות בארה"ק

אב תשפ"ג

כשבאים להסביר למי שרוצה להיכנס לאקדמיה, מנסים לשכנע אותו או אותה לא להיכנס, באותה שעה היצר הרע שלהם חזק מאד, חזק מאד.

יש לה חבירה שמקבלת פי שניים ממה שהיא מקבלת על אותה עבודה בדיוק, והידיעות שלה הן לא פחות ממנה. היא מקבלת פי שניים והיא מקבלת חצי מזה. זה דבר מאד מרגיז, מאד מרגיז.

ממילא כשבאים ואומרים לה: "יש מרצה כזו מרצה כזו, והם אומרים אפיקורסות, דברים לא צנועים" וכו', אז מיד היא עונה: "תראה אני מכירה את עצמי, אני מאה אחוז, אני מכירה את הכוחות שלי, אני יודעת מאה אחוז זה לא ישפיע עלי, אני מכירה את עצמי ואת הכח שלי, ואין כאן שום שאלה". ומה שיגידו לה, לא יוכלו לשכנע אותה שבאמת אין לה כל כך כח כמו שהיא חושבת.

אבל אני חושב שהיא צריכה לדעת יסוד אחד בכח הנפש שהיא לא יודעת, וזה כתוב במסילת ישרים בכמה מקומות, אבל אחד מהמקומות שזה כתוב בצורה חזקה זה בפרק ט (בביאור מפסידי הזריזות):

חכמים זכרונם לברכה פירשו על הפסוק 'אמר עצל שחל בדרך, ארי בין הרחובות', חכמים פירשו את זה: שבעה דברים אמר שלמה בעצל, כיצד, אמרו לעצל: 'הרי רבך בעיר, לך ולמד תורה ממנו', והוא משיב אותם 'מתיירא אני מהארי שבדרך' - יש ארי בדרך אני מתיירא. 'רבך בתוך המדינה, מתיירא אני שלא יהיה ארי בין הרחובות'. 'בתוך ביתך, הפתח יהיה נעול' וכו' וכו'. אומר המסילת ישרים: 'הא למדת, שאין היראה גורמת שיתעצל' - זה לא הפשט שבגלל יראה, שבאמת הוא מפחד, לכן הוא לא עושה את זה, 'אלא העצלה גורמת לו שיתירא'.

אני מבין בדברים האלו יסוד גדול. אדם רוצה לעשות משהו, הוא רוצה לא ללכת, הוא לא יכול להודות לעצמו שהוא לא רוצה ללכת בגלל שהוא עצלן, הוא לא מוכן להודות לעצמו שהוא עצלן. אז הכח של היצר הרע, כח התאוה, התת הכרה, התת הכרתי מביא לו פחד אמיתי, זה פחד אמיתי, ש'העצלה גורמת לו שיתירא', זאת אומרת יש לו פחד אמיתי ויראה אמיתית. הוא לא משקר, הוא באמת מפחד, אבל הפחד הזה בא מכח היצר הרע והתאוה שרוצה לא ללכת, וכדי להצדיק את זה, זה גורם לו את הפחד.

אם זה יכול לגרום פחד, זה יכול גם לגרום כח. והבת הזאת שאומרת 'אני יש לי כח, אני מכירה את עצמי', זה היצר הרע של הכסף, זה מה שמביא את ההרגשה שכאילו אף אחד לא יכול להזיז אותה.

אבל היא טועה בזה. את זה היא צריכה לשמוע, שזה דבר בלתי אפשרי שתישאר יציבה, האדם לא יכול להכיר את עצמו, וכשיבוא הנסיון הוא יפול.

עוד דבר שהיא צריכה לשמוע, שאפילו לו יצויר, אין כאן לו יצויר, אבל אפילו לו יצויר שיש לה כח, אפילו לו יצויר שהבת הזו יכולה להתגבר, אבל אם מישהו אחד ילמד ממנה שמותר ללכת לאקדמיה, והמישהו האחר אין לו כח, אז הבת הזאת תיענש על הכל.

אל"ף כל היא צריכה לדעת שהיא טועה, היא לא יכולה להיות בטוחה בעצמה בכלל. וגם לו יצויר שיש בן אדם שכן בטוח בעצמו, אם הוא עושה את זה ומישהו אחר ילמד ממנו שזה מותר ובשבילו זה אסור, אז העבירה נחשבת שלו, וממילא הוא יקבל כל העונשים על זה, זה מה שצריך להסביר.

היא ממשיכה ואומרת: 'יש לי איזה מקום שזה מאה אחוז'. צריכים להסביר: 'אין מאה אחוז, אין מאה אחוז, כל מקום של אקדמיה יש בזה דברים בעייתיים. אם יש איזה מְרָצָה או מְרָצָה שמדברים כפירה, הם יכולים לזרוק באמצע איזה מילים של כפירה!'

וצריך עוד לדעת: יש הבדל אם מישהו שומע כפירה מהבעל מכולת, או שהיא שומעת כפירה מהרב שלה, שהיא לומדת ממנו. ואם היא לומדת ממנו, בהכרח היא מכבדת אותו, היא אוחזת ממנו, זה המציאות. היא רואה את הבן אדם שעומד לפניה, אדם אינטלגנטי מאד ויכול לדבר יפה, אז היא מכבדת אותו, ואם ה"רב שלה" אומר דברי כפירה, זה עושה הרבה רושם. זה מה שהיא צריכה לשמוע.

הרבנים צריכים להכניס את זה לתוך הציבור חזק. ואם הרבנים יאמרו את זה בצורה חזקה שזה אסור, בלי חצאי מילים, אלא בצורה ברורה שזה אסור על פי גדולי ישראל, אז יקבלו את זה. הציבור לא מקבלים את זה אם שומעים מהרבנים 'נראה... 'אולי...!', ולכן יש שלומדים היתר לעצמם.

אז זה מה שכל הרבנים צריכים לפרסם שזה אסור בתחילת האיסור לכל אחד ואחד, ולעשות עבודת קודש לנסות לשכנע בנות, וגם נשואות, ובנים, שכל אחד רחמנא ליצלן לא יכנס...

ולא מדברים על זה שהיא תיהפך להיות מחללת שבת. מדברים שתהיה קרירות! קרירות, זה בית שכבר לא אותו בית, לא בית ממש ממש... יש בו קרירות ביחס לדברי תורה, קרירות ביחס לדקדוק הלכה, "כאן קולא, שם קולא...", "דברי תורה לאו דווקא חייבים כל הזמן...". יש כל מיני שינויים דקים דקים שקורים מכח האקדמיה. וצריכים לדעת שזה דברים דקים מאד, לא חוששים שהיא תהיה מחללת שבת, אבל יש קרירות, וקרירות זה עבירה גדולה מאד...

סכנת האקדמיה ה"חרדית"

"מי שרוצה להימנות על היהדות הנאמנה לדבר הי"

בעקבות הנסיגות להגביר את הרישום למכללות, ע"י הטעיית הציבור החרדי, אנו מפרסמים בזאת את דעתם הצרופה של מרנן ורבנן שליטיא, ומצרפים לזה מכתבי מרנן זצ"ל.

בס"ד, טבת תשפ"ד

באים אנו בזאת לחזק את המלחמה באקדמיה והמסתעף ממנה, נושא שגדולי ישראל בדורות האחרונים נלחמו בו מלחמת חרמה, שלא ילמדו שום מקצוע לקבלת תארים ממוסדות האקדמיה, בין גברים בין נשים, בין לפני הנישואין ובין אחרי הנישואין.

וכיון שנעשה טשטוש בנושא ע"י הקמת מכללות אקדמאיות הנקראות "מכללה חרדית", הננו לחזור ולהודיע מה שגדולי הדורות האחרונים אמרו, שאין מושג של מכללה אקדמאית חרדית, כיון שהרבה מאלו שהולכים למקומות אלו יורדים ביראת שמים ומתקרר הרצון להיות חרד לדבר השם.

ואע"פ שאומרים שהלימודים במכללות אלו בהפרדה, ובדרך כלל יש מרצים לגברים ומרצות לנשים, לא מועיל כלום כי הלימודים עצמם פסולים והאווירה במקומות אלו גרועה מאוד, ואינה מתאימה לכל מי שרוצה להימנות על היהדות הנאמנה לדבר השם.

דוב לנדו 13/13

משה הלל הירש

לא לרעות בשדות זרים

לנות ישראל שחיי המאספת להחזיק בדרך החינוך העבריי שחיי נוסדה בית עובד, בדרשו ערבים המבטת מהרוב המרעו מלחמת כפנות, צריך להקפיד על המקצוע שלפניו בדם שילה לתי רענ הנהגה, גם במערכי בהגותיות לטרסה, ולא לרעות בשדות אים בלפניו האקדמיה האסורים עתקים רבים שאר.

נקמה עמנומה מה יחכו ערבעת ימי טום בדרך חרשו הקדשה, אחריכסו בחות מלמקפת אחים באנן טאר.

כ כסח חשגרי
ג.ל. טעקע

גדולי הדורות תחמו גבולות

נדוי גדוקי דורות אחרים זעיא למעמי החינוך העבריי ככר חתשו טרים הקבנו גבולות דרוך החינוך החרדיהט על כו ונות ישראל להקמת בתם טענים בישראל, לקדשה, טרהה אבנת תורה ורואע.

אחר דין מקף בנעמא באים אנו בקריאה אל בנינוע ישראל החרדים לדבר ה' והחרות, להצמידם לכבוד האחרית המגלת על כסדרם, למען עתיד קדושת בית ישראל, להקים לעמוד איתנואל כל רוח זרה, ולא לנסות במשאמה מההרשו רבולע זעיא.

מתוך קול קורא מפרסמה ממשלת דודא והנהיה טערי אגדות ישראל, איל חשגרי

השומע בעצת זקנים לא יכשל

כבר קבלנו מאמורי זלזלה פגועה הררי עעבר זיל, שאין ללמוד במסדות אקדמאיים, או במכללה או במסדות המאספים אולם, כבר נערה נערה העשט טבחה הקום טבננח ח' שלא יכעל ויהיה נחת למאספיו.

גרי באוץ על החתום יס ר' ג' טעום אב חשגרי
חיים קייבסקי

מכשולות עצומים ליסודות היהדות

היו חוסק את זיי המאספים חרנן כו כמות ישראל, שלא ללמוד לפניו אקדמיה, באשר אין רח חסמים נחה טרם, באגוד דעה, רעום החרטה ובהורה על דודא הרוח האחרים - שלא ללמוד במסדות האקדמיה על החורשים דקבלת תואר אקדמי, מהה, חנון וכסבת הרשום, טענים מסגולות עשפים לקדשה ישראל אכסות היהדות הברוסה, גוללות טנגט חיו בחינוך הנהיר על הדורות הבאים.

עיק שופר יאנו אמט דרחהו ירוק טעם, אין בחוגות שיש על טרסה, כ' באעמצי כרחהו שאין ח' החר' אן הכרסה טרהה.

מתוך מסוב מן האמירט מוירץ שליטא

אין זו דרכה של תורה

רבוטשו חרוי ישראל החינוך באספן מוסדות ללימודים אקדמאיים ואסילה במכללות חרדיות, היות חוקי יס' ופמראים היים בערי אגברס טאפת נאיים בעל העקספת חרות נהרה בעלה חובנו כו כן חפור הלימודים במכללות מבוטס על מוקרים שטננה פרעות העגרות תחת השרש על כן, לא ילה על תרענ על המלחמת למת, ללמוד לפנים אקדמיה בכל מערות שואה, כ' יאן ז' זרסה על תורה.

מתוך מסוב מן הנאנן הערל חכם טעום טק זצ"ל

איום על עתיד קיום התורה והיהדות

באנו לחרים קול מיר על הרוח הרעה עמנוחה בחנן הפחית פוא שחל על שולו קום התורה והיהדות, בהרדת דרכים חרשים מאלים סתחכמות שעת בנה עגבלו רעשו חרובו החרות על גרל החרים על האגברס טאפת לטערי אקדמיה עכבו העבולה אל הקענא חיה בכל צורה שוליא.

אשר כרזה האחרים, טריא חות, עכא למיקת על הרוגרות דרוח החרות המוקבל, ולהובילת העתבבת כוריס ובארום על מפרקי על שטרחה זו עשרט חיו.

מתוך יציל רענ חשגרי חשגרי עליו החתום מרנן הרריט חשגרי זצ"ל, הרריט מייטנאין זצ"ל, הערשות טעריא זצ"ל